

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel 22.10.2009
KOM(2009) 552 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE
EUROOPA TEADUSNÕUKOGU – ET OLLA MAAILMAS TIPPTASEMEL

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

EUROOPA TEADUSNÕUKOGU – ET OLLA MAAILMAS TIPPTASEMEL

SISSEJUHATUS

Euroopa Teadusnõukogu (ERC) on ELi teaduspoliitika uus ambitsioonikas komponent, mis on loodud Euroopa Ühenduse teadusuuringute seitsmenda raamprogrammi (FP7)¹ sätete kohaselt. ERC loodi eriprogrammi „Ideed” rakendamiseks ja tema eelarve on märkimisväärne (7,51 miljardit eurot ajavahemikuks 2007–2013). ERC ülesehitus hõlmab 22 silmapaistvast teadlasest koosnevat sõltumatut teadusnõukogu, keda toetab spetsiaalne rakenduskolleegium komisjoni rakendusameti kujul².

ERC loomine oli Euroopa Liidu jaoks tõeline uuendus³. ERC, mis on loodud teadlaste algatatud maailmatasemega teedrajavate uuringute rahastamiseks Euroopa tasandil, et edendada tippasemel teadustööd Euroopas, on põhimõtteliselt uus üksus, millega kehtestatakse uued parameetrid teadustegevuseks ühenduse tasandil. See on esimene kord, mil ühenduse teadusprogramm rajaneb üleeuroopalisel avatud konkurentsil eri uurimisrühmade vahel, sõltumatul teaduslikul juhtimisel ja rakendusameti kaudu teostataval autonoomsel täitmisel. ERCst on juba saanud Euroopa teadusruumi vägagi nähtav ja mõjukas osa.

Kaks ja pool aastat pärast seitsmenda raamprogrammi ja programmi „Ideed” rakendamise algust on sobiv aeg teha saavutatust kokkuvõte:

- pärast ametlikku algust 2007. aastal on programmi „Ideed” raames vastu võetud neli igaaastast tööprogrammi, lisaks sellele on korraldatud neli konkurssi. See on andnud märkimisväärseid kogemusi, kuidas rakendada programmi „Ideed”, mida iseloomustavad sellised jooned, nagu sõltumatu teaduskomitee, vastastikuste eksperdihinnangute andmine ja teedrajavate uuringutega seotud toetuste eraldamise meetodid;
- pärast pingelist planeerimis- ja arendusperioodi ning rakendusameti loomist käsitleva komisjoni otsuse⁴ vastuvõtmist 2007. aasta detsembris kuulutati ERC spetsiaalne rakenduskolleegium Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti kujul 15. juulil 2009 komisjonist administratiivselt sõltumatuks;
- seda arvestades on seitsmenda raamprogrammi ja selle eriprogrammi „Ideed” põhjal praeguseks koostatud sõltumatu hindamise kokkuvõte „Euroopa Teadusnõukogu struktuuride ja mehhanismide hindamine”, mis sisaldab üksikasjalikke järeldusi ja soovitusi edasiseks tegevuseks.

Nii nagu muud innovatiivsed struktuurid, näiteks ühised tehnoloogiaalgatused, Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituut või Euroopa teadusuuringute infrastruktuuri konsortsiumid, pakub ka ERC uut mudelit ühenduse teadusuuringuid ja tehnoloogiaarendust

¹ ELT L 412, 30.12.2006, lk 1.

² Euroopa Teadusnõukogu Rakendusametit juhivad komisjoni määratud direktor ja juhtkomitee.

³ ELT L 57, 24.2.2007, lk 14.

⁴ 2008/37/EÜ: ELT L 9, 12.1.2008, lk 15.

käsitleva poliitika rakendamiseks. Esmaste kogemuste põhjal esineb kõnealuste mudelite täielikul väljaarendamisel teatavaid takistusi, mis aga on uute struktuuride loomisel täiesti loomulik. Mõned tekkinud probleemid on kehtivat õiguslikku raamistikku kasutades juba lahendatud või lahendust leidmas, mõne probleemi puhul aga võib osutada vajalikuks teha põhjalikumaid muudatusi.

On selge, et kaalul on palju rohkem kui ERC ise. Seepärast tuleks käesolevat teatist, mis rajaneb komisjoni poolt programmi „Ideed” rakendamise käigus praeguseks omandatud kogemustel ja sõltumatu hindamise tulemustel, vaadelda laiemas kontekstis ja käsitleda ühenduse teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja innovatsiooniga seotud poliitika ja programmide arengut üldisemas plaanis. Komisjonil on kaks põhieesmärki: jätkata järjekindla ja läbipaistva lähenemisviisi rakendamist ning tagada samal ajal, et algatuste jaoks oleks eraldatud piisavalt vahendeid konkreetsete eesmärkide saavutamiseks asjaomastes poliitikavaldkondades. Euroopa ees seisev üldine väljakutse on selge: on vaja edendada teadusuuringuid ja innovatsiooni, et liikuda jätkusuutliku teadmispõhise ühiskonna suunas.

ERC puhul jääb komisjoni algne eesmärk ja kindel otsus muutumatuks: arendada täielikult välja maailmatasemel teedrajavate uuringute rahastamisega tegelev organisatsioon Euroopa teadusliku tipptaseme kasutamiseks ja sellest tulu saamiseks, andes teedrajavate uuringute kava juhtimise teadlaste kätte. ERC loomine ja esimesed tegevusaastad on selgelt edukaks tunnustatud. Nüüd on komisjon otsustanud ära kasutada ERC tegevuse esimesel etapil saadud kogemused. Käesolevas teatises on sätestatud konkreetsete meetmete pakett, mida komisjon saab lähimal ajal rakendada. Teatises on kindlaks määratud ka keskpika perioodi probleemid, mille lahendamiseks tuleks kaasata teisi institutsioone ja mida tuleks vaadelda laiemas kontekstis, kaaludes, kuidas oleks võimalik ühenduse vahendeid ning haldus- ning finantskontrolli raamistikku kõige paremini kasutada püsiva majanduskasvu uute allikate edendamiseks. See peaks tagama ERC kui Euroopa teadusruumi ühe kõige olulisema komponendi jätkuva edu, võttes arvesse kaht põhipunkti: i) ERC on loodud ühenduse raames; ii) teadusliku tipptaseme tähtsus Euroopa seisukohalt.

ERC HINDAMINE: ERCST PEAB SAAMA MAAILMATASEMEGA TEEDRAJAVATE UURINGUTE ORGANISATSIOON

Selleks et kooskõlas eriprogrammiga „Ideed” võimalikult kiiresti sisse seada ERC kokkulepitud püsiv struktuur, laskis komisjon teha ERC struktuuride ja mehhanismide sõltumatu hindamise üsna ERC tegevuse alguses⁵. Hindamise eesmärgid olid järgmised:

- *analüüsida teadusnõukogu täielikult kaasates ERC struktuure ja mehhanisme, lähtudes teadusliku tipptaseme, sõltumatuse, tõhususe ja läbipaistvuse kriteeriumidest;*
- *kaaluda teadusnõukogu liikmete valimise menetlust ja kriteeriume;*
- *kaaluda rakendusametil põhineva struktuuri ning asutamislepingu artiklil 171 põhineva struktuuri eeliseid ja puudusi.*

Kuuest silmapaistvast eksperdist koosnev hindamiskomisjon professor Vaira Vike-Freiberga juhtimisel esitas 23. juulil 2009 komisjonile aruande⁶. Komisjon tänab ERC

⁵ KOM(2008) 526 (lõplik)

hindamiskomisjoni liikmeid nende energilise ja väsimatu tegevuse eest selle raske ülesande täitmisel.

Hindamiskomisjoni analüüs toetus teadusringkondade sidusrühmade olulisele panusele, kaasa arvatud ERC teadusnõukogu üksikasjalik ärakuulamine, taotlejatele ja vastastikuse eksperdihinnangu andjatele jagatud küsimustikul põhinev ulatuslik uuring, tegevuse käigus omandatud kogemused ning komisjoni talituste õigus- ja eelarvealased nõuanded.

ERC hindamine kinnitab, et ERC kaht esimest tegevusaastat on üldiselt saatnud märkimisväärne edu. Hindamiseks korraldatud küsitlusel põhineva uuringu kohaselt on ERC teadusstrateegia, toetuskavade korraldus ja vastastikuse eksperdihinnangu kvaliteet teadlaste hulgas laialdast tunnustust leidnud.

Rakenduslikust küljest on ERC suutnud paigaltstardist alustades kavandada ja teostada programmi „Ideed” jaoks uusi rakendusviise, leida kiiresti personal ja vahendid ning luua rakendusameti kujul sõltumatu rakendusstruktuuri, tegeldes samal ajal enneolematult ja ootamatult suure taotlejate hulgaga.

Pärast kahe eri tüüpi struktuuriga seotud võimaluste ja potentsiaalsete ohtude kaalumist on aruandes jõutud seisukohale, et ehkki rakendusameti praegusel, standardvormil põhineval mudelil on mitmeid piiranguid, ei õigusta asutamislepingu artiklil 171 põhinevale uuele struktuurile üleminekuga kaasnevad raskused ja ohud, sealhulgas ERC teaduslikku sõltumatust ohustava poliitilise sekkumise võimalus, struktuuri muutmist vähemalt senikaua, kuni võimalused jätkata rakendusameti arendamist ja täiustamist ERC eesmärkide paremaks täitmiseks on end ammendanud. Hindamiskomisjon teeb ettepaneku korraldada kahe aasta pärast uus sõltumatu hindamine.

Samas on hinnangus rõhutatud, et kui ERC soovib kinnistada oma esimeste tegevusaastate edu ja saada tõeliseks maailmatasemega teedrajavate uuringute organisatsiooniks – mandri juhtivaks teadusasutuseks, kes edendab Euroopa majanduse ja ühiskonna loovuse säilitamiseks vajalikku innovatiivset teadust ja tehnoloogiat, tuleb viivitamata hakata rohkem tähelepanu pöörama ERC struktuuri ja töökorralduse täiustamisele. Selleks et jääda jätkusuutlikuks ka pikema aja jooksul, vajab ERC pühendunud ja säravaid juhte, kõigi tasandite tegevuse kiiret konsolideerimist ning paindlikkuse ja usalduslikkuse õhkkonda, mis hõlbustab teedrajavate uuringute arengut. Need on peamised põhimõtted, mida järgmises osas esitatud lühikese ja keskpika perioodi meetmete puhul on arvesse võetud. Kõik käesolevas teatises kavandatavad meetmed viiakse ellu seitsmenda raamprogrammi olemasolevate rahaliste vahenditega ning lisamõju eelarvele ei ole ette näha.

ERC VÄLJAARENDAMINE KÜPSEKS MAAILMATASEMEGA TEEDRAJAVATE UURINGUTE RAHASTAMISE ORGANISATSIOONIKS

Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet on nüüd sõltumatu ja hindamine on lõppenud, kuid komisjonil on seoses ERC arengu teise etapiga ambitsioonikad eesmärgid. Kui teadusnõukogu määrab kindlaks programmi teadusstrateegia ja rakendusamet korraldab eelarve täitmist, siis

⁶ Kõnealune aruanne ja täpsem teave ERC hindamiskomisjoni kasutatud tõendusmaterjalide ja meetodite kohta on esitatud ERC veebilehel: <http://erc.europa.eu/index.cfm?fuseaction=page.display&topicID=158>

komisjon tagab ERC sõltumatuse, ent säilitab oma poliitilise ja finantsvastutuse, sealhulgas vastutuse eriprogrammi „Ideed” rakendamise eest.

Seepärast kavatseb komisjon rakendada kahekordset strateegiat, et lisaks iga uue organisatsiooni asutamisega seotud klassikaliste kasvuprobleemide käsitlemisele kõrvaldada ka puuduliku haldamise põhjusi ja ERC esimese tegevusperioodi jooksul kindlakstehtud struktuuriprobleeme:

- i) tuleb kohe võtta kiired meetmed nende hindamise kokkuvõttes esitatud soovitude ja muude ERC töökorralduse parandamiseks vajalike tehniliste täiustuste rakendamiseks, mida on võimalik teha ERC pädevuse raames kas komisjoni või rakendusameti tasandil;
- ii) keskpikas perspektiivis tuleb tegelda ERC tegevuse aluseks olevates eeskirjades ja määrustes avastatud probleemidega, teha nõukogule ja parlamendile ettepanekuid finants- ja halduseeskirjade muutmiseks ning viia need kooskõlla teedrajavate uuringute vajadustega.

See, et ERC peab olema „õppiv organisatsioon”, on kindlaks määratud eriprogrammi „Ideed” sõnastuses: „... Tegevuse rakendamist ja haldamist kontrollitakse ja hinnatakse pidevalt, et anda hinnang saavutatud tulemustele ning kohandada ja parandada menetlusi vastavalt saadud kogemustele”.

i) Kohesed kiired meetmed

Komisjoni ja/või Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti pädevusse kuuluvad järgmised meetmed, mis on esitatud koos nende rakendamise esialgse tähtajaga. Õigusliku aluse selgitamiseks ja tugevdamiseks esitatakse kõnealused meetmed nõuetekohaselt ka ERC loomist käsitleva komisjoni otsuse,⁷ Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti loomist käsitleva komisjoni otsuse⁸ ja delegeerimisotsuse⁹ kohandustes.

Teadus- ja haldusjuhtimise ühendamise

Hindamiskomisjon märkis, et komisjon on vastavalt eriprogrammis „Ideed” sätestatule tõhusalt taganud ERC autonoomia ja mõjutamatuse ning täielikult respekteerinud teadusnõukogu sõltumatust ERC teadusstrateegia kehtestamisel. Siiski on hindamiskomisjon seisukohal, et ERC praegune struktuur, mille puhul teadusalane ning finants- ja haldusalane vastutus on teineteisest lahutatud, tekitab tarbetuid probleeme. Hindamiskomisjon soovib võtta parandusmeetmed, sealhulgas ühendada Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti direktori ja ERC peasekretäri ametikohad üheks ametikohaks, mille peaks täitma väljapaistev teadlane, kellel on suured haldusalased kogemused. Lisaks sellele soovitatakse sisse viia kord, mille kohaselt direktor annab otse ja korrapäraselt aru komisjoni teadusvolinikule, samuti soovitatakse Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti juhtkomitee koosseisu muuta nii, et see hõlmaks ka kaht teadusnõukogu liiget ja üht tunnustatud teadlast väljastpoolt.

⁷ 2007/134/EÜ; ELT L 57, 24.02.2007, lk 14.

⁸ 2008/37/EÜ; ELT L 9, 12.1.2008, lk 15.

⁹ K(2008) 5694 (lõplik), avaldamata.

Komisjon kavatses kehtivas finants- ja õiguslikus raamistikus võtta järgmisi meetmeid, mille eesmärk on ühtlustada teadus- ja haldusjuhtimise eri külgi ning muuta teadusnõukogu struktuuri lihtsamaks ja sujuvamaks:

- a. Sisse seada Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti direktori ametikoha, mille peaks täitma väljapaistev teadlane, kellel on suur haldus- ja juhtimiskogemus. Teadusnõukogu osaleb järgnevas valikumenetluses vastavalt ERC õigusliku ja regulatiivse raamistiku ning täitevametite direktorite ametissenimetamist käsitlevate suuniste¹⁰ sätetele. **Tähtaeg: 2010. aasta II kvartal**
- b. Pärast kirjeldatud nõuetele vastava direktori ametisemääramist tuleks ERC peasekretäri ametikoht teadusnõukogu eelneval nõusolekul kaotada, võttes arvesse praeguse peasekretäri ametiaja kestust. **Tähtaeg: 2011. aasta II kvartal**
- c. Kaaluda Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti juhtkomitee¹¹ koosseisu ja töökorralduse kohandamist, nii et komisjonile oleks hääلteenamuse kaudu tagatud võimalus igal ajal täita oma kontrolli- ja järelevalvefunktsioone Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti suhtes. **Tähtaeg: 2010. aasta I kvartal**
- d. Välja töötada ja rakendada järjekindel ja terviklik kommunikatsioonistrateegia, sealhulgas ühine veebileht, mis annab välistele sidusrühmadele ERC strateegiast ja töökorraldusest ühtse, selge ja täieliku ülevaate, kajastades nii Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti kui ka teadusnõukogu tegevust. See täiustatud kommunikatsioonistrateegia aitab ka ERC tegevust läbipaistvamaks muuta ja vähendab huvide konflikti tekkimise võimalust. **Tähtaeg: 2010. aasta I kvartal**

Teadusnõukogu ja Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti direktor kutsutakse vajaduse korral kohtumisele komisjoni teadusvolinikuga, et arutada ERC eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme.

Haldusmenetluste täiustamine

On selge, et ERC rahastamisskeemide kvaliteet ja ka ERC maine sõltub otseselt vastastikuse eksperdihinnangu andjate – hindamiskomisjoni liikmete ja referentide – oskustest ja võimetest. Hinnangus järeldatakse, et niisuguste kõrgetasemeliste, programmi arengusse panustavate referentide ja hindamiskomisjoni liikmete kättesaadavuse tagamiseks tuleb nende ametisse nimetamise ja tasustamise korda oluliselt lihtsustada ja võimalikult kasutajasõbralikuks muuta.

Seepärast kasutab Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet komisjoniga kooskõlastatult ja olemasoleva õigusraamistiku piires järkjärgulist lähenemisviisi, mis hõlmab järgmist:

- a. Alustada lihtsamate ja funktsionaalsemate ERC-põhiste haldusmenetluste väljatöötamist ja rakendamist vastastikuse eksperdihinnangu andjate

¹⁰ SEK(2009) 27.

¹¹ K(2008) 5132 (avaldamata). Praegune Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti juhtkomitee koosneb kolmest komisjoni ametnikust, kahest teadlasest ja ERC peasekretärist, kes osaleb vaatlejana.

(hindamiskomisjoni liikmete ja referentide) ametisse nimetamise ja tasustamise ning toetuste haldamise suhtes. **Tähtaeg: 2009. aasta IV kvartal**

- b. Katsetada veebisaiti ja muud ametialast teavet kasutavate ekspertide autentimiseks lihtsamaid, häid teaduslikke tavasid järgivaid meetodeid ning õnnestumise korral need meetodid kasutusele võtta. **Tähtaeg: 2009. aasta IV kvartal**
- c. Rakendamise eesmärgil veelgi täiustada ja tõhustada ekspertide ametisse nimetamise korda, mis võiks eri aastate asemel hõlmata kogu seitsmenda raamprogrammi kehtivusaega. **Tähtaeg: 2010. aasta II kvartal**

Tegevuse konsolideerimine kõigil tasanditel

ERC tegevus eeldab kõrget professionaalsust kõigil tasanditel, hõlmates nii teadusnõukogu liikmete ja vastastikuse eksperdihinnangu andjate valimist kui ka sellega seotud haldustoiminguid, näiteks huvide konflikti käsitlevad sätted, mis kehtivad nii projektide valimise kui ka riikide lähetatud ekspertide suhtes. Nende meetmete rakendamisel tuleb olla range, kuid varasemast paindlikum.

Hinnangu koostajad kiidavad heaks teadusnõukogu liikmete valimiseks kasutatavad kriteeriumid ja meetodika ning toetavad alalise valimiskomitee loomist kõnealusel eesmärgil. Samuti leiavad nad, et ERC tegevus peaks olema läbipaistvam, näiteks teadusnõukogu liikmete ja vastastikuse eksperdihinnangu andjate valimise ja teadusnõukogu strateegia-alaste arutelude puhul.

Selleks et tagada rangete standardite kohaldamine nii professionaalsuse kui ka läbipaistvuse suhtes, garanteerides samas ERC tegevuse sõltumatuse ja kvaliteedi, võtavad komisjon ja Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet järgmised meetmed:

- a. Selgitatakse Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti ja teadusnõukogu vahelisi suhteid ja töökorraldust lähtuvalt nende rollist ERCs, vajaduse korral muudetakse ERC loomist käsitlevat otsust. **Tähtaeg: 2010. aasta II kvartal**
- b. Kooskõlas ERC 2009. aasta valimiskomitee soovitustega¹² luuakse alaline ja sõltumatu valimiskomitee, mis tagab ERC teadusnõukogu järkjärgulise uuendamise ja teeb koostööd teadusnõukoguga, lähtudes varem kehtestatud ning hindamiskomisjoni poolt heaks kiidetud kriteeriumidest ja meetodikast. **Tähtaeg: 2010. aasta I kvartal**
- c. Innustatakse teadusnõukogu kaaluma alakomitee loomist, kelle ülesandeks oleks laiendada vastastikuse eksperdihinnangu andmiseks vajalike ekspertide otsimise baasi. **Tähtaeg: 2010. aasta I kvartal**
- d. Uuritakse võimalusi maksta teadusnõukogu liikmetele, eelkõige selle esimehele ja aseesimeestele nende isikliku panuse äramärgimiseks tasu teadusnõukogu

¹² ERC Scientific Council Identification Committee, Final Report, 19 January 2009 (ERC teadusnõukogu valimiskomitee lõpparuanne, 19. jaanuar 2009): http://erc.europa.eu/pdf/ERC_Id_Final_Report_2009-01-19.pdf

plenaaristungitel osalemise eest¹³ ning jätkata teadusnõukogu esimehele ja aseesimeestele kohaliku toetuse maksmist seitsmenda raamprogrammi koordineerimis- ja toetusmeetmega seotud toetuste rahastamise vahendi kaudu. **Tähtaeg: 2010. aasta II kvartal**

- e. Töötatakse teadusnõukoguga, et muuta ERC töökorraldus väliste sidusrühmade jaoks läbipaistvamaks, näiteks asjaomaste käitumisjuhendite, huvide konflikti käsitlevate sätete ja teadusnõukogu koosolekute protokollide avaldamise kaudu. **Tähtaeg: 2009. aasta IV kvartal**
- f. Seatakse koos teadusnõukoguga sisse Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti direktori järelevalve all tegutsev komitee, kes annaks õigusnormide ja heade rahvusvaheliste tavade kohast nõu huvide konflikti, pettuse ja eetikaküsimuste suhtes, et tagada ERC töökorralduse laitmatu kvaliteet ja erapooletus eelkõige vastastikuse eksperdi hinnangu andmise protsessi raames. **Tähtaeg: 2010. aasta II kvartal**

ii) Keskpika perioodi meetmed

Teadlased ja teadlaste organisatsioonid on väljendanud muret seoses programmi „Ideed” rakendamise käigus tekkinud arvukate probleemidega, mis näitab, et tõhusa halduse probleemid on teedrajavaid uuringuid käsitlevate projektide rakendamisel väga olulised.

ERC hindamiskomisjon on seisukohal, et töökorralduse tõhusust ja teaduslikku haldamist ei ole võimalik üksteisest nii selgelt lahku viia, nagu seda praeguses ERC mudelis ette on nähtud. Haldustõhusust tuleb suurendada, kuid hindamiskomisjon tunnistab, et ERC probleemide juured ulatuvad sageli sügavamale regulatiivsesse keskkonda ning sellest keskkonnast väljakasvanud, ühenduse süsteemile omasesse nn kontrollikultuuri. Hindamiskomisjon rõhutab vajadust üle minna pigem ühekordsetel maksetel kui lepingulistel toetustel rajanevale süsteemile ning leiab, et finantsmääruse ja sellega seotud kontrollisüsteemi põhialused tuleks uuesti läbi kaaluda ja taas võtta kasutusele lähenemisviis, mis põhineb usaldusel, kuid kus rikkumiste eest on ette nähtud tõsised sanktsioonid.

Mitmele küsimusele pole olemasolevas raamistikus võimalik lahendust leida; need nõuavad pikaajalisi meetmeid või muutusi. Eelseisev iga kolme aasta tagant toimuv finantsmääruse läbivaatamine pakub võimalust kõnealuste küsimuste õigeaegseks käsitlemiseks, sest kõnealusel määruisel on lai reguleerimisala, mis hõlmab lisaks finantstehingutele ka rakendusametite tegevusraamistikku. Teaduspoliitika puhul on oluline määrata kindlaks teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja innovatsiooni ning eelkõige teedrajavate uuringute edendamiseks vajalike konkreetsete muudatuste täpne laad ja ulatus, et toetada võimalikult suurel määral loominguilist, võtmata sealjuures asjatuid finantsriske. Tuleb leida asjakohane tasakaal eesrindlike teadusuuringutega paratamatult kaasnevate riskide ja ühenduse finantshuvide kaitsmise vahel finantsmääruse kaudu.

Komisjon kasutab finantsmääruse eelseisvat läbivaatamist selleks, et hinnata olukorda, õppida saadud kogemustest ja töötada välja võimalikud lahendused teadusuuringute, tehnoloogiaarengu ning innovatsiooniga seotud konkreetsetele haldus- ja finantsprobleemidele laiemas plaanis ning teedrajavate uuringutele kitsamas plaanis.

¹³ Vastavalt Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituuti käsitleva määruse EÜ/294/2008 (ELT L 97, 9.4.2008, lk 1) sätetele.

Lihtsustamise ja parema juhtimise üldist eesmärki silmas pidades tuleks välja töötada niisugune teadusuuringute finantsjuhtimist käsitlev lähenemisviis, kus teedrajavateks uuringuteks ettenähtud toetusi käsitatakse investeeringutena kõrgetasemelistesse teadlastesse, nagu see on heaks tavaks kõigis maailma edukates teadusuuringusüsteemides.

Neid küsimusi tuleks vaadelda laiemas kontekstis, kaaludes, kuidas ühenduse tulevast finants- ja haldusraamistikku oleks püsiva majanduskasvu uute allikate edendamiseks kõige parem ära kasutada.

KOKKUVÕTE JA PILGUHEIT TULEVIKKU

Pärast edukalt rajaleidmisetappi on ERC julgelt astumas oma arengu järgmisse etappi. Esialgsete tõendusmaterjalide põhjal on ERCst saamas Euroopa teadusmaastiku oluline ja kindel osa, oma täieliku potentsiaali saavutamiseks vajab kõnealune organisatsioon aga ka teiste institutsioonide ja sidusrühmade toetust.

Uute teadusuuringutega seotud võimaluste katsetamise kaudu ühenduse kontekstis aitab ERC mitmel viisil edendada laiemat õppimis- ja kohanemisprotsessi ning kõnealusest organisatsioonist on saanud tõeline edasiviiv jõud Euroopa teadusruumis.

Nimetatud õppimisprotsess hõlmab teadlaskonna kõiki sidusrühmi, sõltumata sellest, kas tegemist on teadusnõukogu ja Euroopa Teadusnõukogu Rakendusameti vaheliste haldussuhete, teedrajavaid uuringuid käsitleva vastastikuse eksperdi hinnangu andmise menetluse või liikmesriikide ja ühenduse rahastamistegevuse uut tüüpi koostoimega. Selleks et komisjoni kindlaksmääratud strateegia ja meetmed oma eesmärgi saavutaksid, on kõnealuste sidusrühmade jätkuv ning täielik toetus ja osalemine ülimalt oluline ka ERC järgmises arenguetapis.

Käesolevas teatises on esitatud mitmeid meetmeid, mis vastavad Euroopa poolt ERC jaoks püstitatud ambitsioonidele, võetud nõuetekohaselt arvesse hindamiskomisjoni soovitusi ja esitatud komisjoni enda hinnang saadud kogemuste kohta.

Komisjon ja Euroopa Teadusnõukogu Rakendusamet alustavad viivitamata oma pädevusvaldkondades meetmete võtmist, et parandada ERC juhtimist ja haldusalast paindlikkust kehtivas õiguslikus raamistikus. Komisjon tegeleb aktiivselt teiste sidusrühmadega (kaasa arvatud teadusnõukogu), et tagada nende jätkuv toetus ERC edasisele arengule ning sidusrühmade vastutusalasse kuuluvate tegevuste täiustamine ja ühtlasi professionaalsemaks muutmise.

Komisjon algatab õigeaegselt, finantsmääruse ülevaatamise käigus Euroopa Parlamendi ja nõukoguga laiemat ja põhjalikumat arutelu, mis käsitleb teadusuuringute ja tehnoloogiaarengu õiguslikku raamistikku. Arutelu eesmärk on tagada, et teadusuuringutega paratamatult kaasnevate riskide ja ELi vahendite tõhusa kasutamise vahel leitakse sobiv tasakaal ning et teadusuuringute välisjuhtimiseks oleks võimalik pakkuda asjakohaseid struktuure ja mehhanisme. Arutelu üldine eesmärk on ühenduse finants- ja haldusraamistiku võimalikult täielik ära kasutamine püsiva majanduskasvu uute allikate edendamiseks.